

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету економіки та управління

Андрій КОЦУР

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Регіональне управління»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 28 «Публічне управління та адміністрування»,

спеціальність – 281 «Публічне управління та адміністрування»

освітньо-професійна програма – «Публічне управління та адміністрування»

Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПІЗ (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен
Денна	3	6	42	28	4	4	42	120	6
Заочна	3	6,7	8	4			108	120	7

31.08.2023
(підпис)

Тернопіль – 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування, галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 9 від 26.05.2021 р.)

Робочу програму склала:

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Олена ДУДКІНА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри
д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, протокол № 1 від 31.08.2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,
д-р екон. наук, професор

Алла МЕЛЬНИК

Гарант ОПП

Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ»

1. Опис дисципліни «Регіональне управління»

Дисципліна «Регіональне управління»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 28 «Публічне управління та адміністрування»	Статус дисципліни – обов'язкова Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 281 «Публічне управління та адміністрування» Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки: <i>Денна</i> – 3 <i>Заочна</i> – 3 Семестр: <i>Денна</i> – 6 <i>Заочна</i> – 6,7
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції : <i>Денна</i> – 42 год. <i>Заочна</i> – 8 Практичні заняття: <i>Денна</i> – 28 год. <i>Заочна</i> – 4 год.
Загальна кількість годин : 120		Самостійна робота: <i>Денна</i> – 42 год. КПІЗ, Тренінг – 4 год. <i>Заочна</i> – 108 год. Індивідуальна робота: <i>Денна</i> – 4 год.
Тижневих годин – 8,6 год. з них аудиторних – 5 год.		Вид підсумкового контролю – іспит

2. Мета та завдання дисципліни «Регіональне управління»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Регіональне управління» є вивчення теоретико-методологічних засад регіонального управління; теоретичних основ, сутності, видів та еволюції державної регіональної політики; дослідження напрямів та завдань регіонального управління; вивчення інституціональної бази регіонального управління, основних складових та функціональних механізмів регіонального управління.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні отримати ґрунтовні знання основ реалізації державної регіональної політики; засвоїти методичні, організаційні, інституційні та інформаційно-комунікативні засади управління розвитком регіону; опанувати вміннями використання інструментів та механізмів регіонального управління.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення дисципліни «Регіональне управління» студенти повинні *знати*: теоретико-методологічні та нормативно-правові засади

регіонального управління; принципи побудови та основні функції регіональних органів управління; основні моделі територіальної організації влади в Україні; систему функціональних механізмів регіонального управління, їх особливості та сфери застосування; систему засобів реалізації державної регіональної політики в нових соціально-економічних та геополітичних умовах.

У результаті вивчення дисципліни «Регіональне управління» студенти повинні *вміти*: застосовувати новітні управлінські технології; використовувати систему функціональних механізмів регіонального управління; проводити економічне обґрунтування прийнятих управлінських рішень; застосовувати відповідні важелі управлінського впливу для вирішення завдань сталого розвитку регіону.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.
- Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати
- Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Передумовами вивчення дисципліни є отримані знання та вміння з вивчених раніше дисциплін: менеджмент, адміністративний менеджмент, право.

2.5. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування
- Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування
- Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень
- Уміти управляти функціональною діяльністю організацій публічної сфери.

3. Програма навчальної дисципліни «Регіональне управління»

Дисципліна «Регіональне управління» включає два змістових модулі:

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та інституційні основи регіонального управління

Тема 1. Регіон як об'єкт регіонального управління

Адміністративно-територіальний устрій України. Децентралізація та нове районування в умовах удосконалення територіальної організації влади в Україні.

Поняття «регіону»: його суспільно-територіальні та функціонально-організаційні характеристики. Методологічні основи вивчення регіону. Типологія регіонів.

Сутність поняття «економіка регіону». Структура економіки регіону та її види. Визначення місця регіону в національній економіці Рівень економічного розвитку регіону. Поняття спеціалізації та комплексності соціально-економічного розвитку регіону.

Формування і використання соціально-економічного потенціалу регіону. Основні складові соціально-економічного потенціалу регіону: їх характеристика та методика оцінки.

Література: 1-4, 6, с.8-19, 9, 12.

Тема 2. Основи державної регіональної політики

Регіон та регіоналізм. Місце і роль регіонального управління в загальній системі публічного управління. Сутність та види регіональної політики. Теоретико-методологічні засади формування регіональної політики. Мета і завдання регіональної політики. Цілі, принципи та пріоритети державної регіональної політики. Об'єкти державної регіональної політики. Роль регіональної політики в удосконаленні територіальної організації влади в Україні. Державна стратегія регіонального розвитку.

Література: 1-4, 6, с.19-28, 5, 7, 11, 13.

Тема 3. Регіональна політика України в умовах глобалізації та європейської інтеграції

Екзогенні фактори впливу на регіональну політику України. Глобалізація і регіоналізація. Інституціональне забезпечення процесів регіоналізації. Основні типи та моделі регіоналізації.

«Європейська Хартія про місцеве самоврядування» і запровадження механізмів регіоналізації управління економічними процесами. Концепція регіональної політики ЄС та статус регіонів у Євросоюзі. Цілі та структура підтримки регіонів з боку ЄС. Євроінтеграційні процеси та завдання державної регіональної політики України.

Література: 1-4, 6, с.28-43, 7, 13, 9, 12.

Тема 4. Складові державної регіональної політики України: завдання та механізми реалізації

Пріоритети та основні складові державної регіональної політики України. Державна регіональна економічна політика: моделі та механізми її реалізації.

Сутність та напрямки трансформації регіональної структурно-інвестиційної політики. Регіональна інноваційна політика: зміст та основні завдання. Інноваційна складова регіонального розвитку. Сутність, пріоритети та основні завдання регіональної соціальної політики. Моделі регіональної соціальної політики та механізми їх реалізації. Види регіональної екологічної політики. Екологічна безпека регіонів та політика сталого розвитку територій.

Література: 1-4, 6, с.43-53, 10, 12, 14.

Тема 5. Організаційно-правові аспекти управління розвитком територій

Формування територіальної організації влади в Україні. Регіональне управління та місцеве самоврядування в системі реалізації державної регіональної політики.

Принципи організації системи регіонального управління. Правова база функціонування органів регіонального управління. Реформа децентралізації. Система функцій управління соціально-економічним розвитком регіону. Зміна функцій регіональних органів влади в контексті удосконалення територіальної організації влади та впровадження нового районування.

Література: 1-4, 6, с.53-61, 7, 10.

Тема 6. Інституційна база регіонального управління

Система суб'єктів державної регіональної політики на макро- та мезорівнях. Основні моделі та напрями удосконалення територіальної організації влади в Україні. Трансформація організаційних структур управління розвитком регіону в контексті реалізації адміністративно-територіальної реформи.

Сфери взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на регіональному рівні. Розмежування функцій і повноважень органів виконавчої влади та місцевого самоврядування стосовно реалізації державної регіональної політики.

Громадські інституції в системі суб'єктів управління розвитком регіону

Література: 1-4, 6, с.61-67, 7, 10

Тема 7. Моделі стимулювання розвитку регіонів та депресивних територій України

Статус, особливості та основні проблеми розвитку депресивних територій. Типи депресивних територій. Індикатори та критерії для визначення депресивних територій. Моделі стимулювання розвитку депресивних (проблемних) територій. Програми подолання депресивного стану. Нормативно-правове та інституціональне забезпечення розвитку депресивних територій. Території пріоритетного розвитку: специфіка функціонування та механізми регулювання. Факультативні території: класифікація та особливості управління розвитком. Контрактна система відносин між центром та регіонами.

Література: 1-4, 6, с.67-76, 7, 12

Змістовий модуль 2. Механізми управління розвитком регіону

Тема 8. Теоретичні основи управління розвитком регіону

Теорії територіального управління: основні наукові напрями та методологічні засади. Регіональні соціально-економічні процеси та явища як предмет регіонального управління. Правові та економічні основи управління соціально-економічним розвитком регіону. Принципи управління регіональним розвитком. Система завдань на цілей регіонального управління. Регіоналізація управління

економікою: сутність, завдання, основні напрями, принципи реалізації. Напрями регіональної політики та проблеми вибору управлінських стратегій.

Література: 1-14, 6, с.77-83, 7

Тема 9. Стратегії розвитку регіону та моделі механізму їх реалізації

Об'єктивна необхідність та нормативно-правове забезпечення розробки стратегій розвитку регіонів. Види та класифікація стратегій регіонального розвитку. Теоретико-методологічні та методичні засади розробки стратегій соціально-економічного розвитку регіонів. Сценарії розвитку регіонів та їх відображення в стратегії регіонального розвитку. Методи стратегування на рівні регіону. Основні етапи, організаційно-економічне забезпечення розробки та реалізації стратегії. Основні моделі та система механізмів реалізації стратегій регіонального розвитку.

Література: 1-4, 6, с.83-93

Тема 10. Прогнозування та програмування розвитку регіону

Сутність та основні завдання прогнозування соціально-економічного розвитку регіону. Система регіональних прогнозів. Методологічні та методичні засади розробки прогнозів розвитку регіону. Організація регіонального прогнозування.

Програмування в системі функціональних механізмів регіонального управління. Регіональні програми як основний інструмент реалізації регіональної політики. Види регіональних програм. Методологічні та методичні основи розробки регіональних програм. Структура програм регіонального розвитку. Ресурсне та організаційне забезпечення розробки і реалізації регіональних програм. Механізми реалізації регіональних програм.

Література: 1- 4, 6, с.93-103, 7,9, 13

Тема 11. Планування регіонального розвитку

Планування в системі організаційно-функціональних механізмів управління розвитком регіону. Структура програми економічного і соціального розвитку регіону. Методологічні та методичні засади складання програми економічного і соціального розвитку регіону. Механізми реалізації програми соціально-економічного розвитку регіону. Структура, основні етапи та методичні засади розробки системи регіональних планів.

Література: 1- 4, 6, с.103-117, 11,12

Тема 12. Регіональний аналіз в системі регіонального управління

Місце регіонального аналізу в системі регіонального управління. Роль та основні завдання регіонального аналізу в управлінському, соціально-економічному, економіко-географічному та ринкознавчому аспектах. Об'єкт та суб'єкти регіонального аналізу. Теоретико-методологічні та методичні засади регіонального аналізу. Система прийомів регіонального аналізу. Види регіонального аналізу: сфери, методичні засади та особливості застосування.

Література: 1-4, 6, с. 117-128, 11,12

Тема 13. Основи регіонального маркетингу

Сутність поняття “регіональне ринкознавство”. Методологічні та методичні основи регіонального маркетингу. Основні прийоми регіонального маркетингу. Маркетинг території. Методичні засади просторового маркетингу. Критерії конкурентоздатності території. Комплекс маркетингу регіону. Особливості застосування маркетингових підходів в діяльності органів регіонального управління.

Література: 1-4, 6, с. 128- 142, 11,12

Тема 14. Моніторинг розвитку регіону

Сутність та основні функції моніторингу розвитку регіону. Об’єкти та суб’єкти моніторингу соціально-економічного розвитку регіону. Завдання регіональних органів управління щодо запровадження і організації моніторингу регіональних процесів і явищ. Методологічні та методичні засади проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіону. Система індикаторів для здійснення моніторингу розвитку регіону. Організаційне та інформаційне забезпечення моніторингу регіонального розвитку.

Література: 1- 4, 6, с. 142- 153, 7,9,15

Тема 15. Інформаційно-комунікативне забезпечення регіонального управління

Система інформаційного забезпечення регіонального управління Види інформації, що використовується в регіональному управлінні. Регіональна статистика як основа інформаційного забезпечення регіонального управління. Система інформаційно-комунікативних зв’язків в регіональному управлінні. Застосування ГІС-технологій в управлінні соціально-економічним розвитком регіону. Ефективність інформаційно-комунікативного забезпечення регіонального управління.

Література: 1- 4, 6, с. 153-159, 7, 12,15

Тема 16. Інструменти політики раціонального використання територій

Планування території в системі організаційно-функціональних механізмів регіонального управління. Створення системи раціонального використання території як одне із завдань забезпечення сталого розвитку регіонів. Засоби реалізації політики раціонального використання території. Види та рівні територіального планування. Інструменти територіального планування. Нормативно-правове забезпечення територіального планування. Участь територіальних громад в забезпеченні раціонального використання територій.

Література: 1-4, 6,с. 103-117,13

**4. Структура залікового кредиту
з дисципліни «Регіональне управління»
(денна форм навчання)**

	<i>Кількість годин</i>					
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Самостійна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та інституційні основи регіонального управління</i>						
Тема 1. Регіон як об'єкт регіонального управління	2	2		2	2	Тести управлінські ситуації
Тема 2. Основи державної регіональної політики	2	2	1		2	Тести. Ситуативні завдання
Тема 3. Регіональна політика України в умовах глобалізації та європейської інтеграції	2	2			2	Тести
Тема 4. Складові державної регіональної політики України: завдання та механізми реалізації	2	2			2	управлінські ситуації
Тема 5. Організаційно-правові аспекти управління розвитком територій	2	2	1		2	тести
Тема 6. Інституційна база регіонального управління	2	2			2	управлінські ситуації
Тема 7. Моделі стимулювання розвитку регіонів та депресивних територій України	2	2			2	тести
<i>Змістовий модуль 2. Механізми управління розвитком регіону</i>						
Тема 8. Теоретичні основи управління розвитком регіону	2	2		2	2	тести
Тема 9. Стратегії розвитку регіону та моделі механізму їх реалізації	4	2			4	Тести управлінські ситуації
Тема 10. Прогнозування та програмування розвитку регіону	4	2			2	управлінські ситуації
Тема 11. Планування регіонального розвитку	4	2			2	Управлінські ситуації
Тема 12. Регіональний аналіз в системі регіонального управління	4	2			4	Тести управлінські ситуації, розрахункові завдання
Тема 13. Основи регіонального маркетингу	4	1			4	управлінські ситуації
Тема 14. Моніторинг розвитку регіону	2	1	1		4	управлінські ситуації

Тема 15. Інформаційно-комунікативне забезпечення регіонального управління	2	1	1		4	управлінські ситуації
Тема 16. Інструменти політики раціонального використання територій	2	1			2	тести
Разом	42	28	4	4	42	

(заочна форма навчання)

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та інституційні основи регіонального управління			
Тема 1. Регіон як об'єкт регіонального управління	1	1	10
Тема 2. Основи державної регіональної політики	1	1	10
Тема 3. Регіональна політика України в умовах глобалізації та європейської інтеграції			12
Тема 4. Складові державної регіональної політики України: завдання та механізми реалізації	1		10
Тема 5. Організаційно-правові аспекти управління розвитком територій	1		10
Тема 6. Інституційна база регіонального управління			12
Тема 7. Моделі стимулювання розвитку регіонів та депресивних територій України			10
Змістовий модуль 2. Механізми управління розвитком регіону			
Тема 8. Теоретичні основи управління розвитком регіону			12
Тема 9. Стратегії розвитку регіону та моделі механізму їх реалізації	1	1	10
Тема 10. Прогнозування та програмування розвитку регіону	1		10
Тема 11. Планування регіонального розвитку	1	1	10
Тема 12. Регіональний аналіз в системі регіонального управління	1		12
Тема 13. Основи регіонального маркетингу			10
Тема 14. Моніторинг розвитку регіону			10
Тема 15. Інформаційно-комунікативне забезпечення регіонального управління			10
Тема 16. Інструменти політики раціонального використання територій			10
Разом	8	4	108

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Регіональне управління»

Практичне заняття № 1

Тема: Регіон як об'єкт регіонального управління.

Мета: Вивчити теоретичні засади регіону як об'єкта регіонального управління;

Питання для обговорення:

1. Адміністративно-територіальний устрій України. Сутнісні, суспільно-територіальні та функціонально-організаційні характеристики регіону.
  2. Сутність та структура економіки регіону.
  3. Рівень економічного розвитку регіону.
  4. Поняття спеціалізації та комплексності економічного розвитку регіону.
  5. Формування і використання соціально-економічного потенціалу регіону.
- Література: 1-4, 6, с.19-28, 5, с. 34-43, 11, 13

Практичне заняття № 2

Тема: Основи державної регіональної політики

Мета: Вивчити теоретичні засади регіонального управління; засвоїти основи державної регіональної політики

Питання для обговорення:

1. Місце і роль регіонального управління в загальній системі публічного управління.
  2. Сутність, види та еволюція регіональної політики.
  3. Цілі, принципи та завдання державної регіональної політики.
- Література: 1-4, 6, с.19-28, 5, с. 34-43, 11, 13

Практичне заняття № 3

Тема: Регіональна політика України в умовах глобалізації та європейської інтеграції.

Мета: Вивчити теоретичні засади та механізми реалізації регіональної політики України в умовах глобалізації та європейської інтеграції

Питання для обговорення:

1. Екзогенні фактори впливу на регіональну політику України.
  2. Інституціональне забезпечення процесів регіоналізації.
  3. Основні типи та моделі регіоналізації.
  4. Трансформація державної регіональної політики України в умовах глобалізації.
- Література: 1-14, 6, с.28-43, 7, 13, 9, 12.

Практичне заняття № 4

Тема: Складові державної регіональної політики України: завдання та механізми реалізації

Мета: засвоїти складові державної регіональної політики України

Питання для обговорення:

1. Пріоритети та основні складові державної регіональної політики України.
  2. Державна регіональна економічна політика.
  3. Моделі та механізми реалізації регіональної соціальної політики.
  4. Регіональна інноваційна політика
- Література: 1-14, 6, с.28-43, 7, 13, 9, 12.

Практичне заняття № 5

Тема: Організаційно-правові аспекти управління розвитком територій.

Мета: Вивчити організаційно-правові аспекти управління розвитком територій

Питання для обговорення:

1. Формування територіальної організації влади в Україні.
  2. Правова база функціонування органів регіонального управління.
  3. Зміна функцій регіональних органів влади в контексті удосконалення територіальної організації влади.
  4. Моделі територіальної організації влади в зарубіжних країнах.
- Література: 1-4, 6, с.19-28, 5, с. 34-43, 11, 13

Практичне заняття № 6

Тема: Інституційна база регіонального управління

Мета: Вивчити інституційну базу регіонального управління

Питання для обговорення:

1. Система суб'єктів державної регіональної політики на макро- та мезорівнях.
2. Трансформація організаційних структур управління розвитком регіону в контексті реалізації адміністративно-територіальної реформи.
3. Сфери взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на регіональному рівні.
4. Громадські інституції в системі суб'єктів управління розвитком регіону

Література: 1-4, 6, с.19-28, 5, с. 34-43, 11, 13

Практичне заняття № 7

Тема: Моделі стимулювання розвитку регіонів та депресивних територій України

Мета: засвоїти основи стимулювання розвитку регіонів та депресивних територій України

Питання для обговорення:

1. Статус, особливості та основні проблеми розвитку депресивних територій.
2. Типи депресивних територій. Індикатори та критерії для визначення депресивних територій.
3. Моделі стимулювання розвитку депресивних (проблемних) територій.
4. Нормативно-правове та інституціональне забезпечення розвитку депресивних територій.
5. Території пріоритетного розвитку: специфіка функціонування та механізми регулювання.

Література: 1-4, 6, с.19-28, 5, с. 34-43, 11, 13

Практичне заняття № 8

Тема: Теоретичні основи управління розвитком регіону

Мета: Вивчити теоретичні основи управління розвитком регіону

Питання для обговорення:

1. Теорії територіального управління: основні наукові напрями та методологічні засади.
2. Правові та економічні основи управління соціально-економічним розвитком регіону.
3. Принципи управління регіональним розвитком.
4. Регіоналізація управління економікою: сутність, завдання, основні напрями, принципи реалізації.
5. Напрями регіональної політики та проблеми вибору управлінських стратегій

Література: 1-4, 6, с.19-28, 5, с. 34-43, 11, 13

Практичне заняття № 9

Тема: Стратегії розвитку регіону та моделі механізму їх реалізації

Мета: Засвоїти теоретико-методологічні засади стратегій управління регіональним розвитком

Питання для обговорення:

1. Об'єктивна необхідність та нормативно-правове забезпечення розробки стратегій соціально-економічного розвитку регіонів.
2. Види та класифікація стратегій регіонального розвитку.
3. Теоретико-методологічні та методичні засади розробки стратегій соціально-економічного розвитку регіонів.
4. Сценарії розвитку регіонів та їх відображення в стратегії регіонального розвитку.
5. Основні моделі та система механізмів реалізації стратегій регіонального розвитку.

Література: 1-14, 6, с.83-93

Практичне заняття № 10

Тема. Прогнозування та програмування соціально-економічного розвитку регіону

Мета: оволодіти теоретичними знаннями та засвоїти уміння прогнозування та програмування соціально-економічного розвитку регіону

Питання для обговорення:

1. Стратегії соціально-економічного розвитку регіону та моделі механізму їх реалізації
2. Сутність та основні завдання прогнозування соціально-економічного розвитку регіону.

Система регіональних прогнозів.

3. Організація прогнозування регіонального розвитку.
4. Регіональні програми як основний інструмент реалізації регіональної політики.
5. Методологічні та методичні засади розробки регіональних програм.
6. Механізми реалізації регіональних програм.

Література: 1-14, 6, с.93-103

Практичне заняття № 11

Тема: Планування регіонального розвитку

Мета: оволодіти теоретичними знаннями та засвоїти уміння планування регіонального розвитку

Питання для обговорення:

1. Основні функції та завдання планування в системі регіонального управління.
2. Зміст та особливості індикативного планування регіонального розвитку.
3. Методологічні та методичні засади розробки програми соціально-економічного розвитку регіону.

4. Механізми реалізації програми соціально-економічного розвитку регіону.

5. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку.

6. Регіональне бізнес-планування: особливості, основні завдання та методичні засади розробки.

Література: 1-14, 6, с.103-117

Практичне заняття № 12

Тема: Регіональний аналіз в системі регіонального управління.

Мета: оволодіти теоретичними знаннями та засвоїти уміння здійснення регіонального аналізу в системі регіонального управління

Питання для обговорення:

1. Сутність та місце регіонального аналізу в системі регіонального управління.

2. Основні завдання регіонального аналізу.

3. Види регіонального аналізу: методичні засади, сфери та особливості застосування.

4. Особливості регіонального аналізу окремих регіональних ринків та сфер регіональної економіки.

5. Технології регіонального аналізу, що використовуються для обґрунтування управлінських рішень.

Література: 1-14, 6, с. 117-128

Практичне заняття № 13

Тема: Основи регіонального маркетингу. Моніторинг соціально-економічного розвитку регіону.

Мета: оволодіти теоретичними знаннями та засвоїти уміння застосування технологій регіонального маркетингу та моніторингу в системі регіонального управління

Питання для обговорення:

1. Сутність та місце регіонального маркетингу в системі регіонального управління.

2. Методологічні та методичні основи регіонального маркетингу.

3. Маркетинг території. Комплекс маркетингу регіону.

4. Особливості застосування маркетингових підходів в діяльності органів регіонального управління
  5. Сутність та основні функції моніторингу соціально-економічного розвитку регіону.
  6. Методологічні та методичні засади проведення моніторингу регіонального розвитку.
  7. Організаційне та інформаційне забезпечення моніторингу розвитку регіону.
- Література: 1-14, 6, с. 117-128, 9,11

Практичне заняття № 14

Тема: Інформаційно-комунікативне забезпечення регіонального управління. Інструменти політики раціонального використання територій

Мета: оволодіти навичками інформаційно-комунікативноо забезпечення регіонального управління, а також використання інструментів управління раціональним використанням територій

Питання для обговорення:

1. Система інформаційно-комунікативних зв'язків в управлінні соціально-економічним розвитком регіону.
  2. Види комунікацій в управлінні регіоном.
  3. Регіональна статистика як основа інформаційного забезпечення регіонального управління
  4. Планування території в системі організаційно-функціональних механізмів регіонального управління.
  5. Інструменти територіального планування.
  6. Участь територіальних громад в забезпеченні раціонального використання територій.
- Література: 1-14, 6, с. 142- 153, 7,9

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Виконання КППЗ передбачає здійснення таких *етапів*:

- визначення та ідентифікація проблеми регіонального управління (регіонального процесу, явища);
- постановка управлінського завдання – вирішення визначеної проблеми (управлінської ситуації);
- вибір критеріїв, параметрів для аналізу стану, факторів та тенденцій економічного і соціального розвитку регіону (регіонального процесу, явища);
- формування інформаційної бази для аналізу стану розвитку регіону, проблеми соціально-економічного розвитку регіону і системи чинників, що її спричинили, а також для оцінки дієвості процедур регіонального управління;
- проведення економіко-аналітичних та прогнозно-планових розрахунків, що визначають розвиток регіону (регіонального процесу, явища);
- здійснення моніторингу проблеми; аналіз отриманої інформації, її систематизація та узагальнення;
- розробка висновків та пропозицій щодо застосування системи організаційно-функціональних механізмів регіонального управління, спрямованих на вирішення поставленого управлінського завдання (управлінської ситуації);
- підготовка аналітичної записки;
- розробка проекту управлінського рішення.

Оформлення результатів виконання завдання здійснюється у формі аналітичної записки, яка повинна містити:

1. Вступ (визначається мета і завдання проведення дослідження).

2. Теоретико-методологічне обґрунтування вирішення управлінського завдання (управлінської ситуації).
3. Методичні та організаційно-інформаційні засади дослідження.
4. Основні результати розрахунків.
5. Висновки, узагальнення та рекомендації.
6. Проект управлінського рішення
7. Список використаної літератури (інформаційні джерела).

Обов'язковою умовою виконання КППЗ є використання спеціальних інформаційно-аналітичних технологій для проведення конкретних аналітичних і прогнозних розрахунків показників, графічного відображення основних тенденцій розвитку економічних процесів, побудови діаграм і схем.

Індивідуальні завдання з дисципліни виконуються самостійно кожним студентом і охоплює усі основні теми дисципліни. Виконання КППЗ з одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

Варіанти КППЗ з дисципліни «Регіональне управління»

1. Діюча система соціально-економічного та адміністративно-територіального районування: напрями її удосконалення.
2. Державна регіональна політика: її сутність, види та основні пріоритети.
3. Регіональна політика України в умовах нового поділу Європи та розширення Євросоюзу.
4. Державна регіональна політика України в умовах глобалізації.
5. Механізми реалізації державної регіональної політики.
6. Регіональна економічна політика: пріоритети, завдання та механізми реалізації.
7. Регіональна соціальна політика: пріоритети, завдання та механізми реалізації.
8. Регіональна екологічна політика: пріоритети, форми, завдання та механізми реалізації.
9. Сутність, пріоритети та основні завдання регіональної інвестиційної політики.
10. Регіональна інноваційна політика: зміст та основні завдання.
11. Соціально-економічний потенціал регіону: його основні складові та характеристики.
12. Інституційна база управління економічним і соціальним розвитком регіону.
13. Громадські інституції в системі суб'єктів управління соціально-економічним розвитком регіону.
14. Роль, основні завдання та відповідальність органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо забезпечення комплексного соціально-економічного розвитку регіонів.
15. Система функцій управління соціально-економічним розвитком регіону.
16. Статус, особливості та основні проблеми розвитку депресивних регіонів. Механізми державної підтримки розвитку депресивних регіонів.
17. Система функціональних механізмів управління соціально-економічним розвитком регіону: їх загальна характеристика та взаємозв'язки.
18. Прогнозування в системі функціональних механізмів управління розвитком регіону. Основні функції та завдання прогнозування.
19. Зміст, особливості та форми планування регіонального розвитку.
20. Методологічні та методичні засади розробки і реалізації програми соціально-економічного розвитку регіону.
21. Регіональне бізнес-планування: особливості, основні завдання та принципи формування.
22. Стратегічне планування регіонального розвитку.

23. Регіональні програми як інструмент реалізації державної регіональної політики. Види регіональних програм.
24. Механізм розробки і реалізації регіональних програм. Ресурсне та організаційне забезпечення їх виконання.
25. Теоретико-методологічні та методичні засади розробки стратегій соціально-економічного розвитку регіонів. Види стратегій розвитку регіонів.
26. Місце регіонального аналізу в системі регіонального управління. Основні завдання аналізу економічного і соціального розвитку регіону.
27. Суть та основні завдання регіонального маркетингу.
28. Маркетингові засади в діяльності органів управління регіоном.
29. Моніторинг соціально-економічного розвитку регіону: об'єкти, суб'єкти та основні завдання.
30. Методичні засади та система індикаторів для проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіону.
31. Регіональна статистика як інформаційна база регіонального управління. Основні напрямки її удосконалення.
32. Система інформаційно-комунікативного забезпечення управління економічним і соціальним розвитком регіону.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тема та зміст самостійної роботи	Форма представлення
1.	Опрацювання лекційного матеріалу, науково-монографічної, навчальної літератури, спеціальних джерел інформації, нормативно-правових та інструктивно-методичних матеріалів	Підготовка доповідей з проблемних питань, презентації
2.	Оволодіння інструментарієм проведення програмно-планових, прогнозно-аналітичних розрахунків, маркетингових досліджень; набуття умінь практичного використання здобутих знань: - вивчення методик програмно-планових, прогнозно-аналітичних розрахунків, маркетингових досліджень; - засвоєння та розроблення алгоритмів розрахунку основних показників економічного та соціального розвитку регіону; - підготовка проектів управлінських рішень та їх економічного обґрунтування.	Розроблення алгоритму розрахунків. Підготовка спеціальних процедур використання інструментів та засобів регіонального управління
3	Виконання індивідуального завдання	Аналітична записка, проект управлінського рішення, презентація
	Всього	Денна форма – 42 год.; заочна форма – 108 год.

8. Тренінг з дисципліни «Регіональне управління»

Порядок проведення тренінгу

1. *Вступна частина*: проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. *Організаційна частина*: полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Передбачається наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів тощо.

3. *Практична частина*: Реалізовується шляхом виконання завдань у малих групах (3-5 осіб) з певних проблемних питань тренінгового заняття.

4. *Підведення підсумків*. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Дискусійне обговорення питань, що виносились на тренінгове заняття.

Завдання проведення тренінгу

Тема: Відпрацювання методики аналізу соціально-економічного потенціалу регіону

Мета тренінгу – вивчення та апробування методичних підходів до системного аналізу та оцінки соціально-економічного потенціалу регіону для обґрунтування заходів управлінського впливу місцевих органів виконавчої влади щодо розроблення програм соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних утворень, вироблення пріоритетів та механізмів реалізації програм структурної перебудови регіональної економіки, обґрунтування інструментів забезпечення сталого розвитку територій.

Завдання 1. З метою формування проекту аналітично-прогнозної частини програми економічного і соціального розвитку регіону, дослідіть соціально-економічний потенціал регіону, визначте його структуру та проаналізуйте рівень використання.

Підготуйте аналітичну записку та проект управлінського щодо підвищення ефективності його використання та заходів щодо забезпечення сталого екологічного розвитку району.

Завдання 2. На основі проведеного аналітичного дослідження та зібраної інформації визначте, розвиток яких сфер економіки району є найперспективнішим з точки зору можливостей використання його соціально-економічного потенціалу. Обґрунтуйте напрямки структурної перебудови територіально-господарського комплексу регіону. Доведіть наміри щодо підвищення ефективності використання соціально-економічного потенціалу регіону.

Завдання 3. Підготуйте проект управлінського рішення, передбачивши:

– пропозиції щодо удосконалення структури територіально-господарського комплексу регіону;

– заходи щодо ефективного використання соціально-економічного потенціалу регіону за умови гарантування безпечної життєдіяльності населення та екологічної безпеки;

– пропозиції щодо інформаційно-методичного та організаційного забезпечення розробки проекту програми економічного і соціального розвитку регіону.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Регіональне управління» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: Поточні форми оцінювання: опитування (тестування), презентація результатів виконаних завдань, результатів роботи в малих групах; дискусії; управлінські ситуації з розрахунковими завданнями; розгляд

ситуативних завдань; тренінг-курс, індивідуальні консультації. Проміжні форми оцінювання: залікове модульне опитування; контрольна робота; оцінювання виконання КПЗ студента. Підсумкова форма оцінювання: екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Регіональне управління» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
1. Опитування (тестування) під час заняття (Тема 1-7 по 5 балів) = 35 балів 2. Письмова робота = 65 балів.	1. Опитування (тестування) під час заняття (Тема 8-16 по 5 балів) = 45 балів 2. Письмова (контрольна) робота = 55 балів.	1. Активна участь у тренінгах = 20 балів. 2. Написання КПЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КПЗ = 30 балів.	1. Відповідь на два запитання, кожне з яких = 20 балів, а у підсумку = 40 балів 2. Практичне завдання = 60 балів

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій (проектор; <i>on-line</i> платформи: <i>ZOOM; Google Meet</i>)	1-16
2	Система дистанційного навчання ЗУНУ <i>moodle.wunu.edu.ua</i>	1-16
3	Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: <i>MS Office</i>	1-16
4	Телекомунікаційне програмне забезпечення (<i>Internet Explorer, Opera, Google Chrome. Firefox</i>)	1-16

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Закон України "Про засади державної регіональної політики" від 05.02.2015 р. № 156-VIII. URL: <http://www.gov.ua>.
2. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні". 21.05.1997. № 280/97. URL: <http://www.gov.ua>
3. Закон України "Про місцеві державні адміністрації". URL: <http://www.gov.ua>
4. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 385. URL: <http://www.gov.ua>
5. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
6. Дудкіна О.П. Регіональне управління : навч. посібник. Тернопіль: Вид-во "Астон", 2013 . 206 с.
7. Бутко М.П. Регіональне управління : інноваційний підхід : навч. посібн. К.: Знання України, 2006. 560 с.
8. Мельник А.Ф., Васіна А.Ю., Дудкіна О.П. Державне і регіональне управління : навч. посібник. / За ред А.Ф. Мельник. Тернопіль: ТНЕУ. 2014. 452 с
9. Коваленко М.А. Регіональний менеджмент: навч. пос. К.:Олді-плюс, 2007. 312 с.
10. Круш П.В. Регіональне управління: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2007. 248 с.
11. Мельник А.Ф., Васіна А.Ю., Дудкіна О.П. Державне і регіональне управління : навч. метод. комплекс. Тернопіль: ТНЕУ. 2020. 286 с.
12. Мамонова В.В. Методологія управління територіальним розвитком: монографія. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ, 2006 . 196 с.
13. Миронова Т.Л., Добровольська О.П. Управління розвитком регіону: навч. пос. К.:ЦНЛ, 2006. 328 с.
14. Варналій З.С. Регіони України : проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: монографія. / За ред. З.С. Варналія. К.: Знання України, 2005. 498 с.
15. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : НАДУ, 2014. 512 с.
16. Регіональна політика Європейського Союзу [Електронний ресурс] : підручник / за ред. Віктора Чужикова. К.: КНЕУ, 2016. 495 URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/evrointegracii/Pidruchnik_ERDM_2016.pdf
17. Небава М. І., Ткачук Л. М. Управління регіональним розвитком. Електронний навчальний посібник. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/25nebava_upravlinnya_regionalnym_rozvytkom/
18. Забарна Е. М., Щьокіна Є. Ю. Стратегування як інструмент соціально-економічного розвитку регіону. Modeling of the Regional Economy. 2016. 1(27). С. 215-225/
19. Linking Regions and Central Governments: Contracts for Regional Development – Paris, OECD Publishing, 2007. 196 p.
20. National Planning Policy Framework / Department for Communities and Local Governmet. March 2012. URL : <http://www.com-munities.gov.uk/documents/planningandbuilding/pdf/2116950.pdf>
21. Pike A. Local And Regional Development / A. Pike, A. Rodriguez-Pose, J. Tomaney. Taylor&Francis, 2006. 310 p.
22. Regions Matter: Economic Recovery, Innovation and Sustainable Growth. Paris, OECD Publishing, 2009. 198 p.
23. Scerer R. Knowledge as a Resource in Regional Development / R. Scerer and K-D. Snell // Revue de geographie alpine. 2008. Vol. 96. № 2.